

RAUMA

KÄSIKIRJA MATKUSTAJILLE

KIRJOITTANUT

E. L. *Jungberg*

Hinta 50 p.

RAUMA.

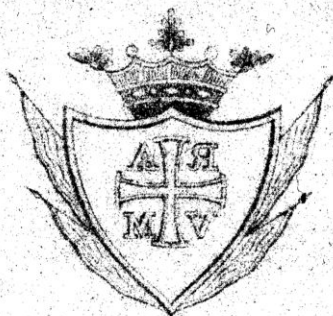
Käsikirja matkustajille.

Kirjoittanut G. G.

Suomennos.

Raumalla 1895.
Rauman Kirjapaino-*Osake*htiön
kustantama.

А В Р
М В

Всѣмъ вѣдомъ
Министерства
Внѣшнихъ Дѣлъ

С. ПЕТЕРБУРГЪ

ВЪ КНИЖНИЦѢ

Въ КНИЖНИЦѢ
Министерства
Внѣшнихъ Дѣлъ

Въ КНИЖНИЦѢ
Министерства
Внѣшнихъ Дѣлъ
1895 г.

Tämä pieni teos ei aijo perinpohjaisesti kertoa Raumasta ja sen oloista. Se pidettäköön ainoastaan oppaana matkustajille, jotka käyvät kaupungissa ja tahtovat ottaa selkoa siitä, mitä siellä voi olla huomattavampaa.

Tekijä.

R a u m a .

Eräässä alastomien vuorenkukuloitten ympäröimässä laaksoissa on 1½ kilometrin päässä satamasta Rauma eli „Rooma“, kuten kaupunkia leikkillä nimitetään. Muinainena aikoina ulottui meri kaupunkiin asti, mutta maan koho-
tesa on wesi wetähtynyt yhä kauwemmaksi.

Satamasta wie kaksi tietä Raumalle, n. s. wanha tie, joka on pitempi ja jota nykyään harwoin käytetään, sekä lyhempi tie, kanawatie, joka kulkee pitkin vuonna 1863 kaupungista satamaan kaiwettua kanavaa.

Kun satamasta menee kaupunkiin on kanawatien päässä pieni keltaiseksi maalattu tupa, jossa tie- ja kanawarahaa maksetaan. Salkamiehet saawat kulkea maksutta. Tullessamme kaupunkiin on edessämme monta uutta rakennusta, toiset yksityisiä, toiset yleisiä, niinkuin kansakoulutalo, seurahuone ja hotelli. Jos sitten seuraamme niiden välillä olevaa katuja, tulemme pitkin Tullikatua torille, jonka etewin kaunistus on raatihuone, wanhanaitainen walkoinen tornilla warustettu fiwiraakennus. Sen ylemmässä kerrassa on waltuusmiesten- ja raastuwanoikeuden kokoushuoneet, alemmassa kerrassa on kaupungin wankila. Torilta wie Kauppakatu, joka ulottuu n. s. Kolmikulmaiselle torille asti. Kaupungin toinen mainittawampi katu, Runinkaankatu, kulkee yhtä suuntaa Kauppakadun kanssa. Njommista kaduista mainittakoon wielä Etelänpitäkату ja Wanha kirkkokatu.

Kaupunki, ollen hyvin vanha, ei ole rakennettu minikään määrätyn asemapiirustuksen mukaan, jonkätähdän matkusta=waisten onkin hyvin vaikea löytää eri taloja, etenkin koska talojen numerot eivät tässä suhteessa ole mitkikään avuksi, sentähden että niissä ei ole mitään warmaa järjestystä. N. s. Naulamäki on omituinen ryhmä pieniä matalia ristiin rastiin rakennettuja taloja.

W. 1878 vahvistetun uuden asemapiirustuksen mukaan muuttuu kaupunki ajan kuluessa hyvinkin toisennäköiseksi, jonkätähdän nyt, jolloin muutos on toimeenpantava, monet omituisuudet tulevat esiin uusia taloja rakennettaessa. Sem=mainen kun kaupunki nykyään on kapeine mutkikkaine katui=neen ja mataline puurakennuksineen näyttää se kuitenkin intres=santilta ja vanhanaiuiselta.

Mitä katujen kivitykseen tulee, on se kowin epätasainen. Kiveihin laskeutuja isompia ja tasaisempia kiviä sanotaan „pormestarin kiviä“ ja muistuttawat aikaa, jolloin kaupun=gin hallitusmiehistä kunnioitettiin katukivienkin laskemisessa.

Huomattava on että nykyinen kivitys pian jää paljaaksi muistoksi, sillä on käsketty laskemaan kadut uudestaan.

Historiallinen yleiskatsaus.

Rauma on maamme vanhimpia kaupunkeja. Sen ensimmäinen tunnettu etuoikeuskirje annettiin jo w. 1441.

Varsinaisesta syynhystään on kaupungin kiittäminen tänne perustettua franšiskaani- eli harmaaveljesten luostaria, joka on myhijään kirkkona. Luostarista ja luostari-ajasta Raumalla on, walitettawasti, hywin vähän, melkeinpä ei ollenkaan tietoja. Syy tähän on etsittävä siitä, että ne tulipalot, jotka w. 1638 ja 1682 raiwojivat kaupungissa, häwittiwät luostarin arkiston, ja silloin hukkuu wanhoja historiaa ja kirkollisasioita käsitteleviä asiakirjoja.

Tulesta pelastetuista asiakirjoista mainittakoon kirkon arkistossa oleva joukko Ruotsiin hallitsijain antamia kirjeitä, jotka koskewat Rauman seurakuntaa ja pappilaa. Yksi näistä kirjeistä on Kustaa Waasan antama ja kirjoitettu Lufholman linnassa 27 p:nä toukokuuta 1538, toinen on Erik XIV:n antama, ja kirjoitettu 12 p:nä joulukuuta 1564. Wanhoista raatihuoneen arkistossa säilytetyistä asiakirjoista owat useimmat ison wihan ajoilta.

15 vuosijadan keskiaikoilla saivat Rauman asukkaat samoin kuin asukkaat Ulwilankylässä, Porwoossa ja Tammi-
saaressa käskyn mauttaa Helsinkiin. Raumalaiset eivät tah-
toneet totella käskyä, etenkin koska he vähää ennen olivat
ostaneet tonttinsa „ikuiseksi omaisuudeksi“, mutta vastustele-
minen ei auttanut, ja w. 1552—1556 oli kaupunki autiona,
kunnes kuninkaallinen ajetus taas antoi Raumalaisille luvan
palata kotipaikoilleen.

Monista kaupungissa raitvonneista onnettomuukfista mairittakoon kowa ruttotauti wv. 1572 ja 1657. Grään wanhan taulun mukaan, joka ennen kirkon korjaufta w. 1891 riippui kirkofsa, mutta nyt talletetaan fakariftofsa, oli rutto w. 1572 fiihen määrään harwentanut wäeftöä, että kun porimestarin tytär kuoli, ei ollut „terweitä miehiä“, jotka olift woinet tehdä hänelle wiimeifen yftäwyyden palvelufjen ja wiedä hänen ruumiinsa hautaan, waan täntyi fiihen käfttää härkiä.

W. 1697, jolloin Suomessa oli kowa nälänhätä, kuoli Rauman seurakunnassa 221 henkeä nälkään.

Ison wihan aikana, jolloin kaitfiällä maasfamme wallitfi hätä ja hämmennys, oli Rauman tyhjänä ja autiona. Useimmat afukkaat olivat paenneet ja jekä kauppa että merenkulku olivat tauonneet. Kun w. 1721 tehtiin rauha Wenäjän kanssa, oli Raumalla ainoastaan 7 porwaria ja 6 hevosta. Mutta fitte koitti taas waloisemmat päiwät ja kaupunki waurastui wähitellen.

W. 1853 kuoli Raumalla 80 henkeä koleeraan.

Samoin kuin Turku, Wiipuri ja Ulwilankylä harjoitti Rauman jo keskiajalla kauppaa ulkomaan kanssa ja sangen tavallisesti matkustettiin Dufholmaan ja moniin Sakfan kaupunkeihin. Wanhoista ajoista faakka on Rouma fies ollut merenkulkua harjoittawa kaupunki, ja merenkulun kautta Raum onkin kehittänyt fikfi mitä se nyt on. Woinittawin wientitawara on puutawara, niinkuin „lehterit“, lanfut, hirret, parrut ja laudat.

Ifoja wahinkoja kärsi kaupunki itämaifen sodan aikana, wv. 1854—1856, jolloin englantilaiset polttiwat satamassa olevia mafafiineja ja ifon waraston puutawaroita jekä ofakfi häwittiwät, ofakfi ottiwat faaliikfeen monia laiwaa. Wahinko arweltiin noin 300,000 markakfi.

Tunnettua on, että Raumalaiset itse ofakfi olivat hyypäät fiihen onnettomuuteen, jota he kärsiwät. Wihollisten

tullessa 1 p:nä heinäkuuta 1855, ampuivat kaupunkilaiset nimittäin ensimmäisen laukauksen.

Raupunkia pommitettiin kaksi eri kertaa, mutta vihollisten ei onnistunut wahingoittaa sitä vähääkään, waikkapa raketit ja kuulat lensivät ylt'ympäri. Kerrotaan vieläkin monta tarinaa ja juttua siitä pelosta ja hämmennyksestä, joka silloin wallitfi kaupungissa. Huskaat kaimoivat omaisuutensa saunan lattioiden alle ja kellareihin ja etsivät itse suojaa heinäladoisissa ja maataloisissa. Näistä maataloista mainittakoon erittäin kaksi kilometriä Raumalta olewa Nyyhkö, jossa pelosta ja jurusta huolimatta pidettiin oikein hauskaa, ja johon taukoamatta tuli sananlennättäjiä kaupungista tuoden toisen walheellisen sanoman toijensa jälkeen vihollisten maalle astumisesta ja hyökkäyksestä.

Waikka Rauma onkin merikauppakaupunki on siellä kuitenkin ollut henkisiäkin pyrinnoita.

Reskijalla oli täällä kuuluisa koulu Collegium Raumense. Uudempien tutkimusten mukaan näyttää kuitenkin epäwarmalta onko semmoinen oppilaitos ollenkaan ollut olemassa.

Turun tulipalon jälkeen w. 1827 muutettiin Turun koulu Raumalle kolmen vuoden ajaksi. Silloinkin kun tulipalo häwitti Borin w. 1852 muutettiin Borin koulu tänne. Mitä Rauman omaan kouluun tulee, on se vuosien kuluessa muodostettu monella eri tavalla ja on nyt wuodesta 1893 alkain yhteiskoulu.

Kirkko.

Kaupungin mainittavin ja huomiota herättävin muistomerkki on sen vanha kirkko, „Pyhän ristinkirkko“, josta sitä kutsutaan vanhoissa asiakirjoissa. Tuuheitten puitten ympäröimänä kohoavat sen korkeat mahtavista harmaakivistä rakennetut muurit kaupungin läpitse juoksevan pienen puron pohjoispuolella olevalla kuffulalla. Ollen muinoin franškaanimunkelle kuuluva luostarirakennus, on kirkko jo w:sta 1638 asti, jolloin tulipalo häwitte kaupungin waršinaisen kirkon, „Pyhän Kolminaisuudenkirkon“, käytetty myhijeen taroitukseensa, ja laajennettu. Kun uusi tulipalo w. 1682 kohtasi kaupunkia, paloi kellotapuli ja kirkon sijustus osaksi turmeltui. Myhinen torni, rakennettu w. 1816, näkyy kauwas merelle ja on tienwiittana merenkulkijoille. Näköala tornista on laaja ja waihettelewa, jonkatähden kehoitamme niitä, joita ei wainwaa päänheikkous, käymään siellä. Sotawuonna 1855 oltiin kirkontornissa tähytämässä ja kun wiholliset näkhiwät, pistettiin lippu itäisestä luukusta, jotta kaupunkilaiset saisiwat tiedon heidän tulostaan.

Kirkko on sijältäkin huomiota herättäwä, eikä ainoastaan ulkopuoleltaan kaunis ja juhlallinen.

Kesällä 1891 korjattiin se perinpohjaisesti kaupungin kustannuksella. Tunnettu muinaistieteilijä ja kirjailija maisteri Merwander johdi taitawasti korjaustyötä. Tässä tilaisuudessa tuli näkhiwiin juuri määrä kuorin seinillä olevia freskomalauksia, jotka wuodesta 1705 osaksi ovat olleet kalkkirappauksen peitossa.

Nämät maalaukset, ollen katolisilta ajoilta ja vielä jofseentfin hyvin säilyneitä kalkituksesta ja kosteudesta huolimatta, maalattiin uudestaan samavärisiksi kuin ne alkuaan olivat olleet.

Kuoria kannattava tähtiholvi on jaettu eri osastoihin, joita kaikkia kaunistaa maalaukset. Muutamissa näissä osastoissa näemme enkelejä kirjavisia maahanulottuvissa puuvuissa, toijissa taas offaktoristeita kufantapaisine päätteineen.

Ulempana näkyvät neljän ewangelistan merkkikuvat, Johanes kotkana, Markus jalopeurana, Luukas härkänä ja Mateus enkelinä, kaikkia ympäröivät latinaisella kirjoituksella warustetut nauhat.

Kuorin ikkunan yläpuolella on kuvattuna Wapahtaja, joka maailman syntein tähden muodattaa werensä. Hän istuu tuolilla kahden komeasti puettun firkkoruhinaan välillä, jotka näyttävät häntä seurakunnalle. Tämän kuvan alle on suomaksi kirjoitettu: „Katso ihmistä!“

Wastapäijessä holwissa wajemmallalla puolella näemme kolme henkilöä kuvattuna, Isän ja Pojan kruunaamassa neitsyt Mariaa. Kuvan alla on kirjoitus: „Pyhän neitsyen taimaallinen kruunaus“.

Dhimennen mainittakoon, että firkosja ennen olewiin latinaksiin kirjoituksiin on korjauksessa lisätty suomalainen kirjoitus, jotta suuri yleisö woisi sen ymmärtää.

Samassa holwissa, jossa yllämainittu kuva on maalattuna, näemme piispan, jolla on mitra päässä ja sauwa kädessä. Tämän henkilön luullaan kuvaawan jotakuta firkkoiisista, Augustinusta, Ambrosiuista, Gregoriusta tai Hieronymusta.

Ulempänä kuori-ikkunan kummallakin puolella näkyy kaksi waakunafilpeä. Se, jolla on punainen risti walkeisella pohjalla, on tuomiokapitulin „waakunamerkki“, toinen, jonka sinisellä pohjalla nähdään miekka kolmen tähden keskellä, on Swärd-juwun waakuna. Tuomiokapitulin waakunan wierasjä on yksi yllämainituista firkkoiisista kuvattuna.

Syy, minikä tähden Swärd-suvun vaakuna on ajettu tähän, on ehkä se, että joku sen suvun jäsenistä lienee kustantanut holwimaalaukset kuorisja tai muuten antanut juuria lahjoituksia franjsikaaniluostarille. Swärd-suvun vaakunan wieresjä näemme kirkko-isä Hieronymuksen.

Allepana kuori-ikkunan kummallakin puolella on kaksi maalausta, joihin aihe on otettu Uudesta testamentista. Toinen kuwa Marian ilmestystä, toinen Jesuksen syntymää.

Steläisellä seinällä sakariston omen yläpuolella on juuri ja huomiota herättävä Abrahamin ja Jesuksen sukupuuta kuwaawa maalaus. Kirjawalla peitteellä peitetyllä wuoteella näemme isä Abrahamin, jonka helmasta kaswaa puu. Puun keskellä esiintyy neitsyt Maria Jesuslapsi käsiwarrellaan. Neitsyt Marian yläpuolella nähdään Kristus ristillä kolmen enkelin ympäröimänä.

Tämä iso ja omituinen kuwa oli ennen korjausta kokonaan kalfin peitosja.

Tämän kuwan alla on länsipuolella tähän ympäröimä risti. Se merkitsee, että seinässä on kiwi, jonka osaksi on tullut jonkun piispan tai munkin erityinen siunaus.

Pohjoispuolisella seinällä on vielä maalaus, joka kuwa 12 apostolia neitsyt Marian tyhjän haudan partaalla. Haudan yläpuolella näkyy Neitsyt Maria vastaan ottamassa Sumalalta autuuden kruunua enkelien joittaessa kanteleita ja psalttareita.

Steläisen omen oikeapuolisella seinällä riippuu laatunsa puolesta merkillinen taulu, se on n. s. epitafium, s. o. hautakirjoitus, jonka Henrik Sonck on lahjoittanut kirkolle w. 1653.

Molemmista wanhoista vaakunoista, jotka kaunistawat kirkon seiiniä, on toinen Gerdten'in suvun, toinen Jordan'in.

Barwien etusiwuilla olewat maalaukset on tehnyt w. 1767 semmoisista maalauksista aikoinaan kuuluisa turkulainen Jonas Bergman.

Vapahtajan ja apostolien kuvat kaunistavat saarnastuolia, jonka sanotaan ennen olleen Ritariholman kirkossa Tukholmassa.

Katosssa riippuvista messinkiruunuista on suurin 1600 vuosiluvulta ja sen on kirkolle lahjoittanut Johannes Weilanus, syntynyt Raumalla ja sittemmin „Provincial Inspectorina“ Pommerissa.

Kun vanhat urut kirkon korjauksessa otettiin pois, pantiin uudet urut niiden sijaan. Ne on tehnyt urkujen rakentaja Zachariasen Uudessakaupungissa ja kirkolle lahjoittanut merikapteeni Ludwik Stenius vainaja.

Läsimaalauksella koristetun kuori-ikkunan on w. 1891 lahjoittanut kunnallisneuvos S. W. Söderlund.

Jos käymme sakaristossa, niin näemme siellä monta niistä esineistä, jotka ennen ovat olleet itse kirkossa. Niistä mainittakoon Lutheruksen ja Melanchtonin muotokuvat, kaksi epitafiumia, taulu ruttovuodelta 1572 j. m. Kaksi vanhan-aikaista weistoksella koristettua tuolia, suitsutus-astia ja messipurvut, jotka wetävät huomionne puoleensa, ovat pitkiä aikoja sitten olleet säilössä sakaristossa.

Hautausmaita ja istutuksia.

Kaupungin kaakkoispuolella on n. s. „Wanhakirkkomaan“. Siinä nähdään pensastuneita ja puiden peittämiä raunioiden jäännöksiä. Ne ovat Pyhän kolminaisuuden kirkon rauniot. Tämä kirkko oli luostariaikana seurakunnan kirkkona, mutta sen hävitti se tulipalo, joka 1638 ravoitti kaupungisja. Vielä w. 1816 olivat nämät rauniot korkeita ja kunnioitusta herättäviä, mutta joutuivat hävityksen alaisiksi, kun seurakunta päätti niistä ottaa kiviä nykyisen kirkontornin rakentamiseen.

Muutamia vuosia sitten tehtyjä korjaustöitä Wanhalla kirkkomaalla, saamme kiittää siitä, että se nyt on siimekkinen ja miellyttävä kävelypaikka, jonne ennen oli melkein mahdotonta päästä.

Jos Wanhalta kirkkomaalta menemme tietä pitkin, on sen kummallakin puolella tuuheita esplanaadeja, joissa torwi-soittokunta wälistä soittaa kefällä.

Wasemman esplanaadin itäpuolella on nykyinen hautausmaa n. s. Uusi kirkkomaan, wihitty 1859 ja laajennettu 1892.

Istutuksista mainittakoon vielä pieni kirkon lähellä olewa puutarha.

Museo.

W. 1891 pidettiin ensimmäinen kokous aiottua museota warten ja 1892 ruvettiin kokoamaan esineitä siihen.

Wähittäinmyynti-osakeyhtiö on vuosittain antanut summan voittorahoistaan museota warten, mutta yksityisetkin henkilöt ovat antaneet pienempiä rahalahjoja. Museon rahasto nousee nykyään noin 5,000 Sm:kaan. Korot käytetään osaksi muinaisesineitten ostamiseen, osaksi ennen ostettujen esineitten korjaamiseen.

Se joka ensin on harrastanut asiaa, on kauppias Fredrik Lehtinen, joka waiwojansa säästämättä on siihen uhrannut sekä aikaa että woimia.

Museo on aluksi kahdeksa huoneessa alemmassa kanjakoulutalossa, mutta toivotaan kokoelmia warten pian saatawan oma talo.

Esineiden luku on noin 5 à 600. Suurinta huomiota herättävät ne, jotka kirkon korjatesa siirrettiin tänne, niistä mainittakoon iso kullattu pyhimyskaappi, joka wäitellään jodan aikana ryöstetyn jostakin roomalais-katolisesta kirkosta, historiallisesti arwokkaita tauluja, messupukuja (yksi wuodelta 1643), rahahaameja, aseita y. m. j.

Muista kokoelmasa olewista esineistä huomattakoon wanhoja rahoja aina 1500 wuosiluwulta saakka, noin 300 erilaista pitfin mallia, wanhoja kirjoja ja karttoja, muistoja sotawuosilta 1854—1856, niinkuin kuulia ja rakettiteppejä, kymmenittäin tykkimysyjä, työaseita ja huonekaluja, niiden joukossa iso tammikaappi.

Matkustajan kannattaa kyllä käydä katsomasas tätä monessa juhteessa merkkillistä ja huomattawaa kokoelmaa.

Vanha teollisuus.

Samoin kuin Raantali wanhoista ajoista saakka on tunnettu sukankutomisestaan, on Rauman tunnettu pitsinnyp-
lähksestään.

Tämä aikoinaan hyvin kukoistawan teollisuuden sano-
taan olevan luostarin ajalta asti. Se on kyllä mahdol-
lista, vaikka luostari olikin munkkiluostari. Ojotteena siitä
että miehetkin osajivat nyplätä mainittakoon, että sekä miehet
että pojat, eikä ainoastaan naiset, tämän vuosijadan alussa
harjoittivat nypläystä.

Usein tuli monta perhettä yhteen, ja he antoivat silloin
nauraen ja leikkiä lastien nypläpalkkoiden tanssia tyhmyillä.
Tarpeelliseksi virvoitukseksi työn kestäessä otettiin silloin
tällöin hyppysellinen nuuskaa tai pureskeltiin wedessä liotet-
tua tyrjäleipää. Välistä he päättivät olla puhumatta,
kunnes olivat siirtäneet määrätyn luvun neuvoja. Sillä
tavoin yksitoikkoinen työ kävi nopeasti ja valmistui hienoja
kauniita pitsejä. Lieveämmät pitsit käytettiin tykkimysryihin,
päähineisiin, joita naiset siihen aikaan yleisesti pitivät. Rau-
malaiset saivat kauniimmat kuosinsa Wadstenasta, Ruotsista.
Pieni Rauma sai paljon rahaa pitseistään ja tilauksia tuli
etenkin Itä-Suomesta ja Pietarista. Myöskin harjoitettiin
ahkeraa vaihtokauppaa siten, että kauppiaat ottivat pitsejä
ja niiden sijaan antoivat kahvia, sokeria j. m. s.

Viimeisinä vuosikymmeninä on pitsiteollisuus Raumalla
paljon taantunut ja hienompia pitsejä valmistetaan verrat-
tain vähän.

Ensimmäisessä suomalaisessa fotiteollisuus-näyttelyssä Helsingissä w. 1875 sai monta pitsinnyplääjää Raumalta kunniarahoja ja rahalahjoja näytteille asetetuista pitseistään. Miköinaan taitavin pitsinnyplääjä neiti Maria Ulrika Ramstedt (kuollut 1891) oli kutsuttu mainittuun näyttelyyn ja herätti suurta huomiota nyplästyhnyneen.

Osoituksena siitä maineesta, johon Rauman pitsit ovat tulleet mainittakoon, että Venäjän nykyinen leskikeisarinna w. 1868 Raumalta tilasi erilaisia pitsejä, jota nykyään kaikkia nimitetään yhteisellä nimellä „Dagmarilajiksi“. Tämän ohessa lisättäköön, että useimmilla Raumalla valmistetuilla pitseillä on erityiset jattuvat nimityksensä.

Eri osissa Suomenmaata, vieläpä Venäjälläkin, tawataan kulkewia miehiä ja naisia, jotka kantawat mustia lip-paita. Ne owat raumalaisia pitsinmyyjiä. Sillä tawoin nämät myyjät pitkät ajat owat välittäneet pitsinkauppaa syntymäkaupunkinsa ja suuren yleisön kanssa. Kun ulkomaalaisia tehdaspitsejä nykyään jaadaan hywin halvalla hinnalla, käywät Rauman pitsit paljon vähemmän kaupaksi.

Ikävä oliji jos tuo paikkakunnalle kaunis ja omituinen teollisuus kokonaan lakkaiji. Tätä ajatellessaan ja hankkiessaan työtä köyhille naisille owat rouwat M. Hellstén ja J. Lundén hywäntahtoisesti ryhtyneet välittämään pitsinostoa.

Matkustajasta on warmaan hauskaa käydyä katsomassa pitsintutojia heidän kodeissaan ja ottaa selkoa siitä kuinka pitsit nyplätään. Shmeellisellä nopeudella heitetään monta sataa nypläyspalikkaa edes ja takaisin tyhnyllä, arvaamalla ja ikäänkuin leikillä kuten näyttää taitamattoman mielestä. Ett'ei se kuitenkään tapahdu arvaamalla, huomaa kyllä siitä kauniista pitseistä, joka vähitellen esiintyy rullalle.

Menneitä tapoja.

Waikka useimmat niistä tawoista, joista tässä tahdomme puhua ovat tauonneet, kannattaa ehkä kuitenkin historiallisessa suhteessa niistä kertoa, etenkin koska niitä vielä 1870-luvulla tarkasti noudatettiin.

Joka e. p. p. kello 10 ja joka j. p. p. kello 4 läpättiin yhdeksän kertaa kirkontornissa. Tämä tapa johtui katoliltilta ajoilta ja oli olewa muistutus siitä, että Kristus yhdeksännellä hetkellä heitti henkensä.

Kewät- ja kesäaikana aina 1 p:stä huhtikuuta syyskuun 1 p:ään asti soitettiin raastuwantornissa kello 4 aamulla ja kello 8 illalla. Tämä soitto kutsui satamassa käyvän työväen työhön ja sieltä kotiin.

Joka ilta wuosi umpeen rummutettiin kello 9 illalla raastuwanportilla. Tämä oli kehoituksena nuorille ja wanhille kiltisti kömpimään omaan koppiinsa.

Rukouspäivän edellä rummutettiin myöskin. Rummuttaja käwi silloin ympäri kaupunkia, pärvytti rumpuaan katujen kulmissa ja kehoitti korkealla äänellä yleisöä pitämään rukouspäivää pyhänä.

Tämä on muuten tapa, jota vieläkin noudatetaan.

Dön hetkinä kulki palowartijoita pitkin katuja ja ilmoittivat walppautensa siten, että he omittuisella nuotilla laulaa lirittelivät:

„Kello on 12 lyönyt, (riippuen tunnista)
Mina kaupungin Sumala warjalkoon
Ja tulesta palosta suojalkoon
Kello on 12 lyönyt.“

Mitä joulun tulee, niin oli tavallista, että kaupungin lapset jouluaaton aamulla kävivät taloissa ja saivat siellä leivän, kynttilän tai lantin. Lapset lauloivat silloin vanhan joululaulun:

„Hyvää huomenta toivotamme täällä joka hengelle,
Sfännille, emännille sekä kaikelle wäelle“.

Jouluaaton puolipäivän aikana rummutettiin raastuvan portailla. Vanha lippu pistettiin raatihuoneen ikkunasta ja wiskaali luki kehoituksen kaupungin asukkaille pitämään joulurauhaa. Tätä kaunista vanhaa tapaa noudatetaan vieläkin, joskin jokseenkin muuttuneessa muodossa, s. o. rummuttamisen sijaan soittaa kaupungin soittokunta wirren ja muutamia isänmaallisia lauluja.

Ympäristö.

Papinhaka. Sitten kun on menty firkon ja maalaisnäköisen miellyttävän pappilan ohitse — kuningas Kustaa II Adolfin aikana oli se kuninkaallisena tallipihana — ja on käyty n. s. talliedon poikki, jossa meijeri sijaitsee, kääntään oikealle päin ja tullaan „papinhakaan“, jossa kasvaa valkearunkoisia koiruja ja jossa kaupunkilaiset paljon käyvät, etenkin kevällä. Täällä poimitaan ensimmäiset sinituokot ja täällä saa kevätamuina kuunnella lintujen laulua.

Kainopuisto. Noin puolen tunnin matkaa pohjoiseen päin kaupungista mäntyjä kasvavan hiekkakankaan toisella puolella sijaitsee Kainopuisto Syväräuman järven rannalla. Se on kaunis vanha puisto korkearunkoisine koiruineen, viheriöitsvine nurmikkoineen ja hiekkakäytävineen.

Kaudanjekainen lähde houkutteli entisinä aikoina sairaita läheltä ja kaukaa täältä etsimään terveyttään. Vuosien 1820 ja 1830 välillä oli terveysweden juonti parhaassa loistosjaan ja täällä vallitsi loistava elämä niinkuin terveyslähteiden luona ja kylpypaikoissa ainakin, sillä täällä annettiin myöskin kylpyjä erityisesti tätä tarkeitusta warten rakennetusja nykyään häwitetyssä kylpyhuoneessa. Roustiin warhain aamulla ja juotiin 15 à 20 lasia wettä, syötiin jauhopuuroa ja spenaattia, tanssittiin, lastettiin leikkiä ja — parannuttiin.

Nyt on lähde melkein kokonaan jäänyt muodista. Sikä millään ole myöskin koetettu lisätä sen arwoa.

Kesäaikana pannaan Kainopuistosja toimeen arpajaisia,

tanssihuweja, kansanjublia ja senkaltaisia huvituksia. Wanhassa kaimohuoneosalissa on pidetty monet hauskat kemut.

Sywärauma. Vänteenpäin 10 minuutin matkan päässä Kaimopuistosta on Sywärauma. Se on eräs Pohjanlahden lahti ja tunkeupi honkia kaswawien rantojen välitse. Saarien ja kallioitten välissä nähdään etäällä sinertävä meri. Pieni puro yhdistää merenlahden kauniijen lehtimetsän ja niittyjen ympäröimään järveen.

W. 1850:luvun alkupuolella rakennutti Rauman seurakunnan silloinen kirkkoherra M. Vjungberg ensimmäisen huwilan Sywäänraumaan. Silloin siellä oli yksi ainoa nykyjään häwitetty torppa. Sen jälkeen on sinne rakennettu toinen kesäasunto toijensa jälkeen.

Muihinkin paikkoihin meren lähelle, samoin kuin läheiseen saaristoon, ovat kaupunkilaiset rakentaneet kesähuwiloita, niinkuin Sywänrauman lähellä ja satamassa olewille saarille, Utanlahden rannoille j. n. e.

Näköalapaikoista mainittakoon tämän yhteydessä näköalatorni satamassa ja Korkowuori joka on 2 kilometriä Sywästäraumasta.

Muinaistutkimuksen ystäviä kehoitamme lähtemään Uotilan ja Kollan kyliin — itäänpäin Raumalta — jossa on suuri määrä jättiläishautoja ja jättiläisraunioita.

Kauniista paikoista mainittakoon vielä Haapasaari, noin 7 kilometrin päässä kaupungista olewa maakartano, joka sijaitsee erään merenlahden rannalla. Tilan omistaja on filosofian maisteri H. Brander.

Sorkan kylää kannattaa myöskin käydä katsomassa jylhien wuorimuodostuksien ja rikkaan kaswullisuutensa takia.

Saaristosja.

Kun höyrylaina on kulkenut Werkkoniemen ohitse, jota kaiikki merikipeät matkustajat pelkäävät, ja lähenee Raumaa, nähdään tuskin muuta kuin epätasaisia kallioita, joita vastaan meren aallot murtuvat. Matkustaja voi tuskin aavistaakaan, että Rauman läheisyydessä on todellakin kaunis saaristo. Sen huomaa hän kuitenkin, jos viipyy muutaman päivän Raumalla ja meritse weneessä lähtee pohjoiseen päin. Hän näkee kaiikkialla kimaltelevia lahtia, kauniita salmia ja lehtimetsää kaswawia saaria. Saaret ovat tosin matalamat kuin esim. Turun saaristosja, mutta sen sijaan on wesi paljon kirkkaampi ja sillä on tuo omituinen sangen wiehättävä wäriwivahduksenja.

Ulompien saariryhmien joukossa ansaitsee Murmeksenmaa etupäässä mainitsemista. Se on ollut monen hauskan huvimatkan päämaalina. Erityisesti muistettakoon ison kulkuwäylän lähellä olewa Bihlufsen torppa. Metsässä pitkin ulkopuolista rantaa huomataan suuri joukko ihmisten rakentamia kivioukkioita, joita pakolaisten „isowihan“ aikana sanotaan käyttäneen leivin uuneina.

Bihlufsen äärimmäisellä niemellä on suuremmoinen näköala merelle päin. Kun tuuli käy mereltä lyöwät aallot kowalla pauhinalla rantakallioita vastaan. Bimeinä syhyksinä kuuluu tämä pauhina kahta wertaa kamalammalta ja kuuluu silloin aina kaupunkiin asti, jossa Rauman murteella sanotaan: „Nyt tle huono ilma, kost' Bihlufsen noff' niin tuohu.“

Sos on kuljettu Bowallin kauniin kanavan läpitiä — kanava, joka leikkaa Nurmeksen maan kahtia — ja purjehditaan niin sanotun Nikonlahden poikki, tullaan Refisaaren kauniille salmelle, joka kierteleeh lehtewien rantojen välitse.

Muinaijina aikoina, ennenkui Rauma perustettiin, oli kuten ferrotaan, Refisaarella kauppapaikka, jossa Pohjanmaalaiset jopa jo Lappalaisetkin käiwät, ja josta nyhjään ei ole muuta jällellä kuin erään wallin jäännöset.

Suwinatkustajat käiwät paljon kesällä kauniilla ja kasweista rikkaalla Refisaarella.

Rauman saaristosssa olewat kalastajatorpat owat hlipäänjä hywin rakennetut ja niissä asuu wuosittain suuri joukko kesämieraita.

Sekanaisia ilmoituksia.

Ujufasluku: Henkikirjojen mukaan 1 p:ltä tammikuuta on asufasten luku Raumalla 4,019 henkeä, niistä on 2,009 miestä ja 2,010 naista.

Vaiwojen luku on 46, wetävät 16,723 reg. tonia.*)

Teollisuuslaitoksia on: Rahtatehdas, omistaja hra K. Fr. Sjöblom, joka vuosi pannaan liikkeeseen noin 5 ä 600,000 mkkaa, ostetaan pajufuorta 100,000 markan edestä vuodesja, 70 työntekijää. Painolaitos ynnä willankehruu- ja kutomatehdas, omistaja hra S. Östman. Kirjapaino, oluttehdas ja wiinapolttimo.

Kouluja: Wiisi luokkainen lyseo poikia ja tyttöjä warden, tänä vuonna 2 luokkaa, oppilasten luku 59. Walmistava koulu lyseolle, 33 oppilasta. Merikoulu, jossa on perämies- ja laiwuri-osasto, 22 oppilasta. Ensi yhjyllä perustetaan siihen vielä sen lisäksi kapteeni-osasto. Ylempi kansakoulu, 173 oppilasta, alempi kansakoulu, 217 oppilasta. Käsitöläis-koulu, 10 oppilasta.

Yhdistyksiä: Työväenyhdistys, puheenjohtaja filosof. maist. B. Högman, jäsenien luku 50. Kolme raittiusyhdistystä, wanhin perustettu 1883, puheenjohtaja kansakoulunopettaja F. Saarinen, jäsenien luku 57, toinen („Hyöty“), perustettu 1893, puheenjoht. hra E. Heino, jäsenien luku noin 30, ja nuorin („Rauha“), perustettu 1895, puheenjoht.

*) Sittemmin on ostettu fuuri teräslaiwa.

taja kauppa-apulainen D. Palén, jäsenien luku noin 70. Ompeluyhdistys merimieslähetyskysen hyväksi, perustettu vuonna 1850, „sufantutomayhdistys“, joka nykyään työskentelee rukoushuoneen ylläpitämiseksi, ompeluyhdistys vaatteiden hankkimiseksi köyhille kansakoulu-lapsille, ompeluyhdistys pakanalähetyskysen hyväksi.

Kirjastoja: Kansankirjasto (suomalainen) ynnä lufufali, kirjastonhoitaja hra E. Heino, kirjojen luku 1,592; ruotsalainen kirjasto (enimmäkseen kaunokirjallisuutta) hoitajana hra Heino, kirjojen luku 290, vapaaehtoisen palosammutuskunnan kirjasto (ainoastaan palokuntalaisten käytettävänä), hoitajana metsänvartija Forsman, 106 nidettä, raittiusyhdistyskysen kirjasto, hoitajana ruukkumaakari Wahlström, 134 nidettä.

Bankkeja: Pohjoismaiden osakepankin haarakonttori, johtaja maisteri W. Panielius, Kansallisosakepankin haarakonttori, johtaja herra A. Nordberg, säästöpankki, johtaja varatuomari Hj. Ridderstad.

Kulkuneuvot: Kesäaikana on keskusliike hywin vilkas, sillä joka päivä menee ja tulee höyrylaimvoja pohjoiseen ja eteläänpäin. Höyrylaimva-asiamiehiä on: herra R. F. Lindgrén höyrylaimvoille „Concordia“, „Fredrik Wilhelm“, „Norden“, „Södern“, „Ebba Munk“ ja lastihöyrylaimvoille „Elio“, „Hebe“, „Iris“ ja „Patria“, herrat Lindén ja Wallin höyrylaimvoille „Hebe“, „Ukera“, „Leimu“ ja „Nyftrad“ sekä lastihöyrylaimvalle „Frej“.

Talwella kulkuneuvot ovat huonoimmat. Rauma tulee kuitentfin läheijesjä tulewaisuundesja jaamaan rautatien, ja lupaa sen rakentamijeen on jo haettu. Raumalaiset ovat ojojttaneet suurta harrastusta jaadafseen rautatietä ja ovat walmiit tekemään melkoijia uhrakfjia.

Raumalla on sähkölennätin ja telefooni. Telefooniin pääasemat ovat Turku, Uusikaupunki ja Bori. Saaraosastoja ovat Gura ja Laitila. Vinjan ulkopuolella olevia paikkakuntia, joita voidaan yhdistää Rauman kanssa, ovat Hanko, Salo, Naantaali, Huittinen, Peipohja ja Luuvia.

Tämän yhteydessä mainittakoon että posti tulee ja lähtee joka päivä.

Palokunta. Raumalla on vapaaehtoinen palokunta. Sen päällikkönä on tehtailija J. Östman, jäsenten luku on 110, ruiskuja on 2. — Mitä niihin ruiskuihin tulee, jotka ovat kaupungin omat, hoitaa niitä sitä warten walitut henkilöt. Pitkiä aikoja sitten ovat Rauman naiset erittäin tehokkaasti ottaneet osaa sammutustyöhön tulipalojen raiwotesja.

Ravintoloita. Kaupungissa on kaksi ravintolaa, nimittäin „seurahuone“ ja raittiusravintola. Satamassa olewa „Suoja“ niminen ulkoravintola on awoinna ainoastaan kesällä.

Lahjoituksia. Wuojien kulussa ovat jo kuolleet henkilöt tehneet monta lahjoitusta kaupungille.

Ensiksi mainittakoon apteekkari Nybergin lahjoitus 24 p:nä elokuuta 1819 kaupunki- ja maaseurakunnan köyhille. Lahja oli Sampaanalan, Ottilan, Koijärwen ja Kollan kartanon talot. Sitten seuraa pastori Ilwanin lahjoitus wuodelta 1841 pikkulasten koulun perustamista warten. Tämä lahja oli 666 riksiä. „Hurskaijiin laitoksiin“ antoi pastori Ilwan sen lisäksi summan, joka nykyjään nousee 18,337 markkaan 66 p:niin. W. 1871 lahjoitti apteekkari J. W. Hellstén Blåsbäckä nimisessä puutarhasa olewan rakennuksen käytettäväksi ylempiä kansakouluhuoneustoksi. Myöskin antoi hän pienemmän rahalahjan kansakirjaston hyväksi. — Kauppias

Thvan (kuollut 1866) antoi 4,000 mff. seurakuntadiakonissan asettamiseksi Rauman kaupunkiin. Kauppias G. W. Wahlroos (kuollut 1884) lahjoitti 2,000 mff. samaan tarkoitukseen, samoin rouva Augusta Mannerberg (kuollut 1891) 1,000 mffaa. Samoin lahjoitti rouva Mannerberg 3,000 mffaa puihin köyhille. — Merimies G. Springert (kuollut 1888) lahjoitti 8,000 mffaa köyhille.

Suurimmat lahjoitukset on kuitenkin antanut kauppias Ludwig Stenius (kuollut 13 p:nä joulukuuta 1891), joka lahjoitti 20,000 mffaa kansakoulujen rakennusvarastoon, 15,000 sairashuoneen perustamiseksi, joka tulee saamaan lahjoittajan nimen, 3,000 mffaa, joista korot käytetään jalkineiden ostamiseksi köyhille kansakoululapsille, sekä 150,000 mffaa Rauman rautatierakennusta varten. Sitä paitsi lahjoitti kauppias Stenius 14,000 mff. urkujen hankkimiseksi kirkkoon.

Päivälista.

Pastorinkanslia avoinna k:lo 8—10 aamulla.

Säästöpankki avoinna keskiwiikkoisin k:lo 12—1 päivällä ja lauantaisin k:lo 6—8 j. p. p.

Sähkölennätinkonttori avoinna kesäaikana kello 8:sta aamulla 9:ään illalla, talvella joka arkipäivä k:lo 8—2 ja 5—7, sekä sunnuntaina k:lo 9—11 ja 5—7.

Lukusali avoinna joka sunnuntai, tiistai ja perjantai kello 5—8 j. p. p.

Kansakirjasto lainaa kirjoja sunnuntaisin puoli-päivä- ja iltakirjastojen väliajalla ja keskiwiikkona kello 5—6 j. p. p.

Raittiusseuran kirjasto avoinna joka perjantaina k:lo 7—8 illalla.

Balokunnan kirjastosta kalustohuoneella lainataan kirjoja joka sunnuntai aamu k:lo 8—9.

Pohjoismaiden osakepankin konttori avoinna joka arkipäivä k:lo 10—1 e. p. p.

Kansallisosakepankin konttori avoinna joka arkipäivä k:lo 10—1 e. p. p.

Merimieshuoneen konttori avoinna joka arkipäivä k:lo 8—10 e. p. p.

Postin aikataulu.

Konttori aukiina:

Sunnuntaina ja juhlapäivinä k:lo 9—11 a. p.; Maanantaina k:lo 8—2; Tiistaina, Keskiwiikkona, Tuorstaina, Perjantaina ja Lauantaina k:lo 8—1 a. p. ja 4—5 j. p.

Posti lähtee:

Etelään ja Pohjoiseen: Tiistaina, Tuorstaina ja Lauvantaina k:lo 6 j. p. Kesäaikana sitä paitsi lainvoilla.

Posti tulee:

Etelästä ja Pohjoisesta k:lo 12 päivällä Tiistaina, Tuorstaina ja Lauantaina. Sekä kesäaikana lainvoilla.

Kirjelaatikat tyhjennetään: Raastuvantorin warrella $\frac{1}{2}$ tuntia ennen ja Postikonttorin seinällä juuri vähää ennen postin lähtöä.

Sisällys:

Rauma	siw.	5
Historiallinen yleiskatsaus	"	7
Kirkko	"	10
Hautausmaita ja istutuksia	"	14
Museo	"	15
Vanha teollisuus	"	16
Menneitä tapoja	"	18
Ympäristö	"	20
Saaristoja	"	22
Sekanaisia ilmoituksia	"	24
Päiwälistä	"	28
Postin aikataulu	"	29

KULTA- JA HOPEASEPPÄ

RAUMALLA.

EVERT NIEMINEN.

Valmistaa kaikellaisia ammattiin kuuluvia töitä hyvin ja huolellisesti halpoihin hintoihin.

Varastossa löytyy aina saatavana kultasormuksia, prosseja, kellonperiä, medaljonkeja, hopealusikoita ja totilusikoita, pöytäserviisejä, kahvikannuja, leipäkoreja, veitsiä ja kahveleita, sylttiastioita, pöytäsorttuuneja y. m.

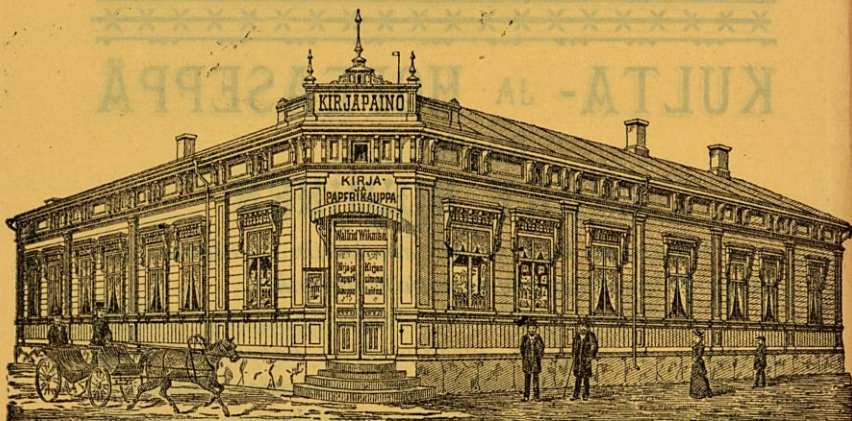
Vanhaa kultaa ja hopeaa sekä helmejä ostetaan.

T. E. GRÖNROOS, VASKI- JA PELTISEPPÄ RAUMALLA

valmistaa paloruiskuja ja vedenuostokoneita, kattaa rakennuksia rautalevyillä, pitää varastossa peltiunneja ja vaskiastioita y. m., toimittaa messinkivalausta, niinkuin letkun liittimiä j. m. s.

Vaellus sumussa.

Myöhään eräänä iltana hämmästytti sakea sumu muutamia alppimatkustajia. Hetken voivat he pysyä tiellä, vaan pian he eksyivät. Koko yön he kuljeksivat tietämättä missä olivat. Uupunena ja väsyneinä täytyi heidän viimein paneutua levolle taivasalle. Muuan naisista, joka oli heikko ruumiinrakennukseltaan, vaipui alas voimattomuudesta ja liiallisesta ponnistuksesta. Mutta kun aurinko nousi ja sumu haihtui, saivat he kaikki ihmeekseen nähdä, että he olivat ainoastaan muutaman sadan askeleen päässä ravintolasta. Niin lähellä päämäärää, ja kuitenkin eivät he olleet sitä saavuttaneet! Niin helppo kun sinne oli tulla ja kuitenkin olivat he koko yön kuljeksineet pimeässä ja kylmyydessä. Mitä he tunsivat, kun he vihdoin astuivat ovesta sisään majataloon, voi meille kuvata, mitä ne tuntevat, jotka sumussa ja usvassa kauvan ovat hakeneet tietä lepoon ja vihdoin löytävät sen vallan yksinkertaisesti luottamalla Jumalaan.

VALFRID WIKMAN, RAUMA.

Kirja- ja Paperikauppa. Kirjansitomo.

(1887.)

(1892.)

Paitsi kirjoja, ja muita kirjakauppaan kuuluvia esineitä, löytyy varastossa seuraavaa:

Kirjoitus-, piirustus- ja laskuvihkoja.

Koti- ja ulkomaan

Kirjoitus-, Piirustus-, Posti-, Imu-, Silkki- y. m.

PAPERILAJEJA.

Kirjekuvertteja ja Papeterieitä.

Värillistä ja marmoreerattua
Paperia ja Kloodia,
kirjansitojille.

Kullattua ja hopeoitua sekä

Kiiltopaperia
leipureille.

Hylly- ja Ikkunapapereita.

KALKERIPAPERIA.

PAHVIA

kirjansitojille, lakintekijöille ja satulasepille.

Konttori-, Piirustus-, Kirjoitus- ja Koulutarpeita.

Kukka- ja

Onnentoivotuskortteja.

Weilin & Göös'in Konttorikirjoja.

Tapetteja ja Reunustimia

Kullattua ja mustaa

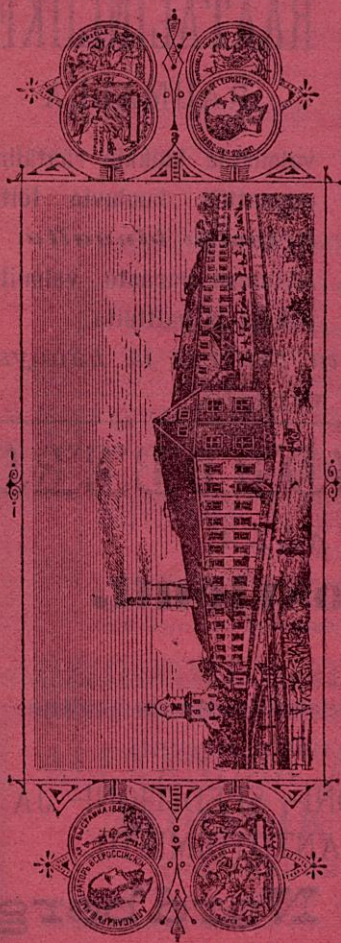
TAULURAAMILISTAA.

LEIKKIKALUJA.

Teatteri-, Matka- ja

Metsästys-kiikareita.

Kaikenlaisia remmiä, mustia ja valkoisia.

K. Fr. Sjöblom'in Nahka- ja Remmitehdas

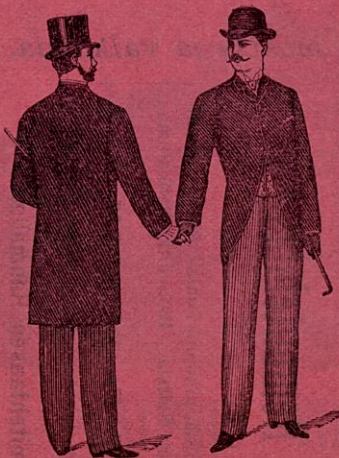
RAUMALLA

suosittelee monessa näyttelyssä palkittuja, hyviksi tunnettuja teoksia, niinkuin Pohja-, Päälyys-, Juhti-, Suffletti-, Mäntti-, Platti-nahkaa, Koneremmiä, Rahkeita, Päitsiä, Suitsia, Mäktivöitä, Nahkaliimaa, Huopaa y. m. y. m.

K. Fr. SJÖBLOM.

Ostetaan korkeimmilla hinnoilla raakoja vuotia (myöskin hevosen), talia, pajun-, koivun- ja kuusen parkkia

K. Fr. Sjöblom'in Nahka- ja Remmitehdaasen Raumalla.

J. F. JOKISEN

RÄÄTÄLINLIIKE

RAUMALLA

valmistaa kaikkia räätälin-
ammattiin kuuluvia töitä
helpolla hinnalla.

Alituinen varasto valmiita
pukuja ja palttoita.

*Verkaa ja trikoita takkeja ja hännys-
takkeja varten suuri varasto.*

VELJET NORDBERG

RAUMALLA,

Voin ulosvienti.

VARASTO:

Maanviljelys- ja Meijerikoneita ja kaluja,
Skinnarviikin Ikkunalasin myynti,

ASIOIMA-, KOMISIONI-, SPEDITIONI- JA
RAHANYLÖSKANTOTOIMISTO.

Veljet Nordberg

RAUMALLA.

R. F. LINDGRÉN

RAUMA.

ASIOIMIS-, KOMMISSJONI- ja RAHANYLÖSKANTOTOIMISTO

(1885).

HÖYRYLAIVATOIMISTO

Höyrylaivoille

”Concordia“
”Ebba Munck“
”Fredrik Wilhelm“
”Norden“
”Södern“
”Clio“
”Hebe“
”Iris“
”Patria“.

Asioimisto seuraaville vakuutusyhtiöille:

Tapaturma-Vakuutus-Osakeyhtiö „PATRIA“.

Henkivakuutus-Osakeyhtiö „SUOMI“.

Palo- ja Henkivakuutus-Osakeyhtiö „SVEA“.

Merivakuutus-Osakeyhtiö „TRITON“.

Sähköosoite: Lindgrén, Rauma.

Telefoni N:o 30.

A. ROSENDAHL'in

Siirtomaa- ja Sekatavarakauppa

RAUMALLA

on runsaasti lajiteltu; hinnat halvat, hyvä kohtelu.

Ostaa käsinsabattuja lankkuja korkeimpiin hintoihin.

Sähköosoite: Rosendahl Rauma. Telefoni n:o 24.

ALEXANDRA ANDERSSONIN
MUOTIKAUPPA,

Kuninkaankatu n:o 23,

suosittelee hyvin lajiteltua muotitavaravaraan y. m.
Hinnat erittäin halvat.

LEHTINEN & SOFRONOFF

RAUMA.

Suuri tukku- ja vähittäiskauppa

(Perustettu vuonna 1875).

Varastossa löytyy aina:

Kahvia, Sokuria ynnä muita siirtomaan tavaroita.

Sisä- ja Ulkomaan **KANKAITA**

runas valikoima, joista mainittakoon **Trikoita, Dofeleitä, Verkoja, Hamekankaita**, mustia ja värillisiä, **Puuvillakankaita, Bomaseita, Kretongeja** y. m. y. m.

VILLA- ja PUUVILLALANKOJA,

Miesten ja Naisten **HUIVEJA,**

LAIVANTARPEITA,

niinkuin **purjekangasta, köysiä** y. m. y. m.

ULKOMAALAISIA VEHNÄJAUHOJA,

LASEJA ja PORSLIINEJA,

LAMPPUJA,

HELSINGIN ASFALTTI-OSAKEYHTIÖN

hyväksi tunnettua **Kattohuopaa, Asfalttilakkaa** y. m.

RAUTATAVARAA kaikenlaatuista.

SEMENTTIÄ.

VIINEJÄ ja **PUNSSIA** hyvä valikoima.

Kaikenlaisia **Maaleja, Vernissaa, Liinaöljyä, Tärpättiä, Pensseleitä** y. m. y. m.

Halvat hinnat!

LEHTINEN & SOFRONOFF

RAUMA.

Löytyy aina varastossa:

*Tuoretta metvurstia,
Tuoreita kieliä,
Espanjalaisia kieliä,
Prässi-Sylttyä,
Kinkkuja,*

Hakattua tuoretta lihaa,

Suolattua lihaa y. m.

*allekirjoittaneen puodissa, Vanhan kirkkokadun varrella
N:o 90 Raumalla.*

Johan Laurén.

ALFRED KORDELIN

RAUMA.

Sekatavara- ja Kangas-kauppa.

Erityisliike

Ompelukoneilla, Polkupyörillä, Tasku-
ja Seinä-kelloilla.

Sähköosoite: Kordelin, Rauma.

**M. MANDEROS
KULTA- JA HOPEASEPPÄ**

Raumalla

pitää varastossa kaikellaisia kulta- ja hopeakaluja, niinkuin kahvi- ja pöytäserviisejä, lusikoita, sormuksia rannerenkaita, prosseja, kellonperiä ja avaimia, medaljonkeja. Kaikenlaisia kultasepän ammattiin kuuluvia töitä tehdään ja tilaukset toimitetaan nopeasti ja halvalla.

I. V. Lehtinen & Kumpp.

RAUMALLA

Sekatavarakauppa.

Hedelmiä, Herkkuja, Ruokatavaraa, Viinejä,
Punssia, Portteria, Olutta.

Ampumatarpeita:

Pyssyjä, Revolveria y. m.

KELLOJA:

Kulta-, hopea-, nikkeli- ja teräs-taskukelloja, seinä-
regulaattoreja; myydään myös pienillä viikko-
maksuilla.

Henkivakuutus-Osakeyhtiö *Suomen* asioitsija.

J. A. EKQVISTIN

LEIPURILIIKE

KALATORIN VARRELLA

RAUMALLA,

suosittaa nykyään parhaimpaa tavaraansa tällä alalla.

RAITTIUSRAVINTOLA

RAUMALLA.

Huoneita vuokrattavana.

Aamiaista, päivällistä ja illallista tarjotaan huokeihin hin-
toihin. Erityisiä ruokia valmistetaan tilauksen mukaan.

Virvoitusjuomia halvalla.

Aurora Blom.

I. V. Grönfors'in

VANHIN LEIPURINLIIKE

Kuninkaankadun varrella

Raumalla,

tarjoaa myytäväksi kaikkea mitä hyvin lajiteltuun leipuriliikkeen kuuluu.

HJALMAR CEDERMAN'IN

SEKATAVARAKAUPPA

RAUMALLA.

Suosittelee hyvin lajiteltua siirtomaa- ja sekataravaravaraustoansa:

Kahvia, Sokuria, Koti- ja ulkomaiden Vehnäjauhoja, Maustetavaroita, Karamellejä ja Konvehteja suurempi valikoima;

Kankaita; miesten ja naisten Huiveja sekä Lankoja;

Lasi- ja porsiinitavaroita; Viinejä ja Punsseja hyvin lajiteltu varasto.

H:rojen Carl Jacobsen & C:n Kalustokaupan asiamies Raumalla ja lähiseuduilla.

Hyvä tavara! Halvat hinnat!

Hjalmar Cederman,

Rauma.

Fr. Grundström,

R A U M A.

Asioimis-, Komissioni-, Speditioni-
ja Rahtaus-Toimisto.

LINDÉN & WALLIN

RAUMA.

(Haaraosasto Uudessa kaupungissa).

Sähköosoite: *Lindén.*

Tukku- ja Vähittäiskauppa

sekä

Asioimisto.

Suosittavat varastonsa **Siirtomaa-, Viini-,
Käsiteos-, Koru- ja Lyhyttavaraa.**

Laivantarpeita,

niinkuin:

Trossia, Bensselliinaa, Luotaus-, Loki-,
Lippu- ja Puetusnuoraa,
Hyysinkiä ja Määrlinkiä,
Triiviä,
Maalarivärejä, Öljyjä ja Vernissaa,
Purjekangasta, Raaventuukkia,
Lippukangasta y. m.

Asioimistoja:

Osakeyhtiö **Granit.**

Vakuutus-Osakeyhtiö **Kaleva.**

Palovakuutus Osakeyhtiö **Pohjola,**

Turun Läänin Rannikkohöyrylaiva-Osake-
yhtiö,

Turun Kaakelitehtaan Osakeyhtiö,

Weilin & Göösin Tehdas- ja Kirjankus-
tannus-Osakeyhtiö: Alituinen varasto
Konttori- ja vastakirjoja.

Walfrid Wikman, Rauma.

Kirja- ja Paperikauppa.

(Jatkoa siv. 1.)

**Suurennus- ja Silmälaseja,
Pensenetsejä ja nauhoja.**

*Lämpömittareita,
Vatupasseja, Kompasseja.*

Klarinetteja, Viuluja,
viulun laatikkoja, viulun
osia, Trokia, Kieliä,
Hartsia.

Hienon hienoja ja yksinkertaisia
Sikarin ja Paperossin

H a m m a s l u i t a.

Posliinimaalauksia.

Tauluja ja Valokuvia.

*Valokuvaraameja ja
Asettimia.*

Posti-, Paketti- ja Kont-
tori Lakkaa.

Gummipalloja, Postimerkki-
Aalbumeja, Saipuoita ja Hajuvesiä.

Eau de Colognea.

Amykosta.

Mittanauhoja ja -rullia.

Lompakkoja, Rahakukkaroita.

*Syndetikonia ja Gummi-
arabicumia.*

Oblaatteja, Gelatiinia.

*Maalaripensseleitä ja
Värejä.*

*Kulta- ja hopeapronssia ja
Tinktuuria.*

Santapaperia, Merkelikangasta.

Kiilto- ja Siirtokuvia.

*Virkkaus-, Parsima-,
Hattu-, Hius-, Nappi-,
Kravatti-, Vakuus- ja
Silmäneuloja.*

Sukanvartaita.

Hammas-, Vaate-, Hattu-, Kynsi-,
Kylpy-, Hius- ja Pesu-

HARJOJA.

KAMPOŢA

elehvantin luusta, gum-
mista, nikkelistä ja
aluminiumista.

Rosetteja ja Kravatteja.

*Mansetti-, Paita- ja Kaulus-
Nappeja.*

Kukkakimppumansetteja.

Keinotekoisia kukkia.

Seurapelejä.

Pöytäliinoja vahakankaasta.

KOPIOPRÄSSEJÄ.

Voimistelupainoja.

Vatupasseja.

*Saksia, Puukko- ja kynä-
veitsiä,*

pienen pieniä ja isompia, Fiskarin
y. m. teoksia.

KELLONPERIÄ

miehiä ja naisia varten.

Matkamusteloppoja.

Tuhka-astioita
nikkelistä ja raudasta.

*Tulitikku-asettimia ja Tu-
litikkulaatikkoja.*

Kynsiptejä ja Viiloja.

Walfrid Wikmanin *—

* KIRJANSITOMO,

varustettu ajannukaisilla koneilla, painimilla ja työkaluilla, ottaa tehdäkseen kaikkia ammattiin kuuluvia töitä hyvin ja huolellisesti kohtuullisiin hintoihin.

Työn lujutta ta'ataan.

Walfrid Wikmanin *—

* KIRJANSITOMO.

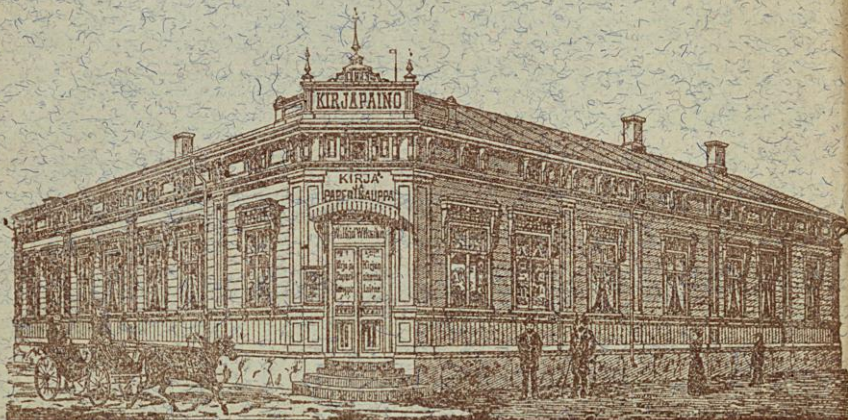

Telefoni 19.

Rauman Kirjapaino-Osakeyhtiö.

Sähköosote
Kirjapaino Rauma.

— Perustettu 1881. —

Kustantaa RAUMAN LEHTI

nimistä kahdesti viikossa,
Keskiviikkosin ja Lauantaisin ilmes-
tyvää sanomalehteä.

Tilauhinta vuosikerralta 4 mk.
Yksityisnumerot 10 p.

Ilmoitushinta

10 p. pieneltä riviltä viimeisellä
ja 15 p. ensisivulla.

Ilmoituksista suuremmissa
määrin melkoinen alennus.

Vaihtoilmoituksia

Suomen ja Skandinavian sanoma-
lehtiin toimitetaan ilman
eri palkkiota.

KIRJAPAINO,

*varustettuna ajan-
mukaisilla*

koneilla ja kirjaimilla,
ottaa painaakseen

KIRJOJA ja AIKAKAUSKIRJOJA

sekä kaikellaisia

PLANKETTEJA

*siististi halpoihin
hintoihin.*

Monenlaisia planketteja löytyy
varastossa.

Kirjankustannustoimisto. — Stereotypia.